

УДК 330.567.6-047.37.669

О.С.Хижняк, аспірант кафедри економіки підприємства

Класичний приватний університет, м.Запоріжжя, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАКУПІВЕЛЬ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

E.S.Hizhnyak

THE INTRODUCTION OF E-PROCUREMENT AT NATIONAL LEVEL

Обсяг ринку закупівель України у комерційному секторі оцінюється у 300-400 млрд.грн. на 1 рік. І лише 0,5% припадає на торги, що проводяться на відкритих електронних торгівельних майданчиках. Перші електронні торгові майданчики з'явилися в 2010 році. Зараз функціонують не більше п'яти. Це майданчики, на яких оборот проведених угод складає близько 50 млн.грн. на місяць. Є ще чотири компанії. Які пропонують створення закритих корпоративних торговельних майданчиків в інтернеті. Світові практики вже еволюціонували в юридично значимий електронний документообіг, інтернет-інвойсінг, пре-контрактинг, пост-контрактинг. На електронних майданчиках укладаються договори і контракти онлайн, виставляються рахунки, проводяться оплати. Усе це супроводжується фінансовими послугами. Працює арбітраж, який фіксує операції в електронному форматі, надаються такі послуги як факторинг, банківський і фінансовий рератинг. Саме це і називається електронним торговельним майданчиком. Україні потрібно ще не менш 10 років, аби вийти на такий рівень закупівел

21 січня 2016 року Міністерство інформаційної політики України презентувало систему електронних державних закупівель ProZorro співробітникам відомства, ІА «Укрінформ» та державної телерадіокомпанії «УТР», яка, відповідно до Закону "Про систему іномовлення України", невдовзі утворить Мультимедійну платформу іномовлення України.

ProZorro – це електронна система взаємодії державного замовника товарів та послуг і постачальника. Вона створена волонтерами за власний кошт і направлена на подолання корупції в системі державних закупівель. ProZorro допомагає зробити державні тендери доступними для будь-якого бізнесу. Всі закупівлі, що проводяться в системі, можна простежити в режимі реального часу. А для участі не потрібно збирати безліч паперових документів – необхідні матеріали подає тільки компанія-переможець. Всі умови закупівель відкриті і будь-хто може зайти на портал і подивитися як відбуваються закупівлі. Міністерство інформаційної політики України ще у травні минулого року одне з перших приєдналося до зазначеної системи на добровільних засадах. Відомством було проведено 48 закупівель на суму понад 3 млн. гривень. За допомогою зазначеної системи зекономлено понад 50 тис. гривень.

Нагадаємо, що у грудні 2015 року був ухвалений Закону «Про публічні закупівлі». Тепер ProZorro стає обов'язковою для здійснення державних закупівель. З квітня 2016 року, в обов'язковому порядку, до системи перейдуть міністерства, відомства, великі державні компанії та інші. Система електронних держзакупівель уже пройшла кілька

етапів тестування і готова до експлуатації. Натепер вона дозволяє оголосити закупівлю, прийняти перші пропозиції від постачальників, провести аукціон і визначити переможця тендера. Аукціон відбудеться у три раунди і реалізується таким чином, щоб максимально знизити початкові ціни. В Адміністрації президента ухвалили рішення. Що на пілотному етапі через цю систему здійснюватимуться так звані «допорогові» державні закупівлі: товарів – до 100 тис.грн., послуг – до 1 млн.грн.

Сьогодні, те, що називається електронним торгівельним майданчиком, - не більше, ніж сайти комерційних оголошень і майданчики для проведення аукціонів. Метою ж створення системи ProZorro є також і торгівля з європейськими компаніями на наших майданчиках. Але поки не буде ідентичності це неможливо. В Україні повинні використовуватись ті ж самі технології і стандарти, що й на Заході. Достатньо лише скопіювати і створити аналогічну законодавчу базу. Тоді нам відкриється величезний ринок у B2B-сегменті. Ринок потенційних контрактів, який може збільшити експорт з України у три рази, і як наслідок, стабілізувати курс гривні щодо євро і долара. Зараз у бізнес-середовищі існує певне упередження щодо електронних торгівельних майданчиків, більш поширені тендери, що проводяться персоналом на внутрішніх ресурсах чи у форматі електронного листування. Однак економію яку можна досягти використовуючи ЕТМ в комерційному секторі складе до 5%, у держсекторі – до 20%. Але головною перевагою є розширення бізнес-зв'язків. В електронному форматі підприємство починає швидше функціонувати. Маючи розвинену інфраструктуру торгів і досвідчену команду продавців, підприємство може торгувати з усім світом. Особливо це важливо для малого та середнього бізнесу. На існуючих майданчиках обороти таких підприємств зростали з 3 млн.грн. до 7-10 млн.грн. за рік. Компанія Quintagroup розробила і реалізувала електронну систему для держзакупівель в Україні, яка відповідає вимогам нового підходу до узгодженості процедур закупівлі, оцінки цінових пропозицій, прозорості і відкритості процесів та інформації. Робота системи представлена схематично на рисунку 1.

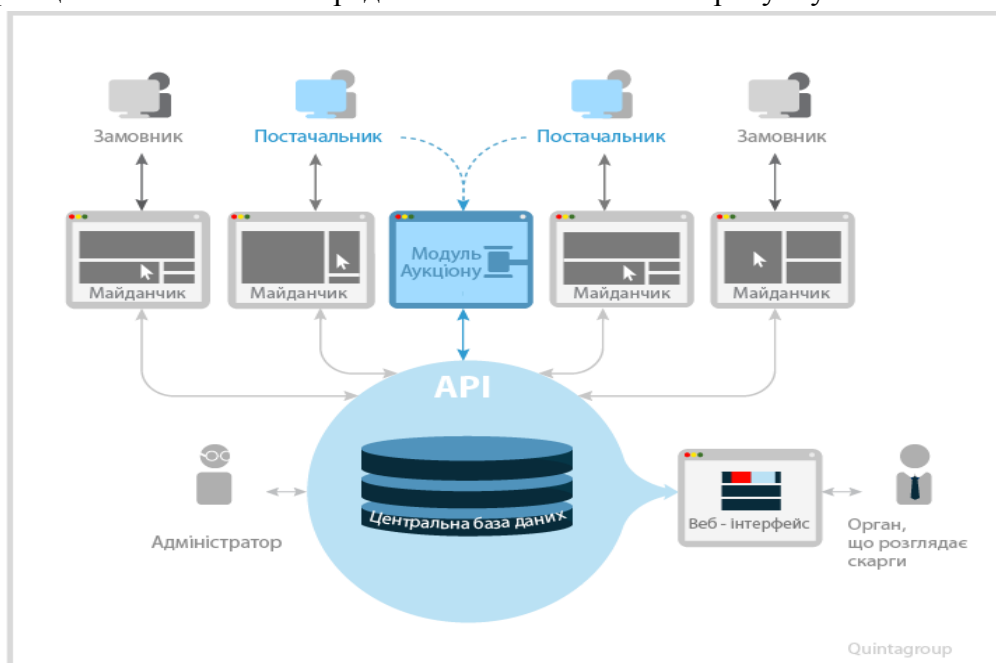

Рисунок 1. Система електронних закупівель в державному секторі.

Система складається з двох основних компонентів: Майданчиків та серверної частини, що включає в себе Центральну базу даних (ЦБД) і АРІ. Майданчик - це апаратно-програмний компонент, який взаємодіє з ЦБД за допомогою АРІ і надає користувачам тимчасовий прямий доступ до інтерфейсу модуля Аукціон для участі в торгах. Кінцеві користувачі можуть отримати доступ до системи тільки через сервіси майданчика. Адміністратор має безпосередній доступ до ЦБД і сервісів, що надаються серверною частиною. Орган, що розглядає скарги, користується системою через спеціалізований веб-інтерфейс для розгляду та врегулювання скарг. Взаємодія Майданчиків і ЦБД виконується через АРІ - веб-інтерфейс. Додатки (вкладені документи), наприклад, бінарні файли зберігаються на файловому сервері.

Запровадження системи електронних закупівель стає сьогодні пріоритетом номер один у системі державних закупівель. Для малого бізнесу це шанс отримати нові ринки збуту. У лютому розробники унікальної системи ProZorro презентували перші результати своєї роботи.

Перші «допорогові» електронні торги вже провели Міністрство юстиції, Міністрство оборони, НБУ, Державне управління справами і НАЕК «Енергоатом». Вони здійснили закупівлі найрізноманітніших речей: від паперу і канцелярії до бронезилетів і касок. В усіх торгах, які відбулися, економія склала очікувані 10-20% від початкової ціни. Приміром, під час закупівлі Міноборони утеплених польових курток для військових ціна за одну одиницю упала на 283 грн. у порівнянні з закупівлею цього ж товару за «паперовою» процедурою. А, скажімо, державна компанія «Енергоатом» порівняла ціну отриману на електронному аукціоні, з цінами інтернет магазинів і побачила 13% різниці на свою користь у порівнянні з найнижчою ціною. Основна мета електронної системи – забезпечити прозорість процесу державних закупівель, подолати корупцію у цій галузі і збільшити довіру бізнесу і закупівель.

Література:

1. Кравченко В., Леденев А. «35 миллионов в год: как зарабатывает ProZorro». Интернет-издание Finance.ua, Казна и политика 01.03.2016г.
2. <http://mip.gov.ua/news/896.html>.
3. [Хижняк О.С. «Недоліки електронного бізнесу в Україні і шляхи їх усунення»Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія:Економічні науки, 16/2016 – стор.90-94.](#)
4. <http://quintagroup.com.ua/solutions/openprocurement>.